

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af standarder for human fældefangst for visse dyrearter«

KOM(2004) 532 endelig — 2004/0183 (COD)

(2005/C 157/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 14. september 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 175 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede John Donnelly til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. november 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 413. plenarforsamling af 15.-16. december 2004, mødet den 16. december 2004, følgende udtalelse med 60 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod:

I INDLEDNING

EØSU støttede i en udtalelse i 1990 ^(?) ikke kun et europæisk forbud mod rævesakse, men fremlagde også et forslag om et internationalt forbud mod dem, samtidig med at det understregede betydningen af at skabe overensstemmelse på området.

1. Rævesaks-forordningen

1.1 I 1989 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om forbud mod rævesakse i EU og mod pelse og pelsprodukter med oprindelse i lande, der anvender rævesakse.

Som svar herpå forelagde Kommissionen et forslag til forordning om emnet, som blev vedtaget af Rådet i 1991 ⁽¹⁾. Forordningen forbyder anvendelsen af rævesakse i EU fra den 1. januar 1995 samt indførslen fra tredjelande af skind fra 13 navngivne dyrearter, medmindre en af følgende betingelser er opfyldt:

— Der anvendes fyldestgørende love eller administrative bestemmelser, der forbyder brug af rævesakse, eller

— de metoder til fældefangst, der benyttes på landets område i forbindelse med de 13 nævnte arter (Bilag I til forordningen), opfylder internationalt vedtagne standarder for human fældefangst.

1.2 Det skal bemærkes, at Europa-Parlamentet i sin udtalelse krævede et forbud mod salget af rævesakse og en udfasning af pelse og pelsprodukter fra dyr, der er fanget med rævesakse. Rådet medtog ikke udtalelsen i sine overvejelser i 1991.

1.3 Selv om anvendelsen af rævesakse har været forbudt siden 1995 i EU, har andre lande fortsat eksporteret pelsprodukter fra dyr, der er fanget med rævesakse.

2. Aftalen

2.1 Med vedtagelsen af Fællesskabets lovgivning om rævesakse kom udarbejdelsen af standarder for fældefangst på internationalt plan til at stå højt på dagsordenen. Der blev således forhandlet en aftale mellem EU, Canada, Rusland og USA. Den blev dog kun undertegnet af Canada, Rusland og EU. USA kunne ikke indgå som part i aftalen, da kompetencen i USA på dette område er decentraliseret. USA indvilligede dog i at gennemføre en mildere udgave af aftalen.

2.2 Aftalen blev indgået for at forhindre, at der i Europa blev udstedt et forbud mod indførsel af pelsprodukter fra dyr, der er fanget i naturen, fra lande, der ikke havde forbudt rævesakse.

2.3 Europa-Parlamentet mente, at aftalen var fuldstændigt uhensigtsmæssig og virkningsløs, og at den skulle have været forkastet. Der skulle i stedet have været udstedt et forbud mod pels og pelsprodukter fra de vildtlevende dyr, der er omfattet af aftalen.

2.4 I aftalen fastsættes visse standarder, som skal overholdes i forbindelse med fældefangst af dyr. Den blev ratificeret af Det Europæiske Fællesskab i 1997. De standarder for fældefangst, som indgik i aftalen, afspejlede allerede eksisterende standarder i Rusland, Canada og USA. Brugen af termen »human« var meget kontroversiel, idet standarderne bygger på en accept af, at de fangne dyr udsættes for stor lidelse.

⁽¹⁾ Rådets forordning nr. 3254/91, EFT L 308 af 9.11.1991.

⁽²⁾ Udtalelse om forslag til Rådets forordning om import af visse skind, EFT C 168 af 10.7.1990, s. 32.

2.5 Videnskabelige udtalelser (herunder Kommissionens Videnskabelige Veterinærkomité's udtalelse) bekræftede, at de humane fældefangstmetoder i aftalen ikke udelukkede uacceptabel stor lidelse.

2.6 Den Videnskabelige Veterinærkomité understregede, at det, der bør være det afgørende kriterium i bedømmelsen af, hvor humane metoderne er, er den tid, det tager, før dyret bliver følelsesløst, og den smerte og stress, det udsættes for i løbet af denne periode. Komitéen konkluderede, at for at en dræbende fælde kan betragtes som »human«, skal den gøre dyret følelsesløst øjeblikkeligt eller senest inden for få sekunder. Aftalen fastsatte i stedet en tidsgrænse på maksimalt fem minutter, og termen »human« blev derfor anset for at være upassende.

2.7 Komitéen konkluderede også, at der ikke var gyldigt videnskabeligt grundlag for det omfang af kvæstelser, som aftalen medtog, sammenlignet med andre veletablerede metoder til vurdering af ringe velfærd.

2.8 På nuværende tidspunkt har EU og Canada ratificeret aftalen, mens Rusland endnu ikke har ratificeret den. Aftalen kan derfor stadig ikke håndhæves. Canada og EU har dog aftalt, at de under alle omstændigheder vil gennemføre aftalens bestemmelser i mellemtiden.

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1 Kommissionens direktivforslag om indførelse af standarder for human fældefangst for visse dyrearter⁽¹⁾ tager sigte på at gennemføre aftalen om standarder for human fældefangst i fællesskabslovgivningen, sådan som det fremgår af Rådets beslutninger 98/142/EF og 98/487/EF.

3.2 Forslaget gælder for 19 vilde dyrearter (af hvilke fem lever i EU), som fastlagt i bilag 1.

3.3 Forslaget fastsætter visse forpligtelser og krav i forbindelse med fældefangstmetoder, anvendelse af fælder, pelsjægere, forskning, sanktioner og certificering. Det omfatter også en lang række mulige undtagelser samt to bilag (bilag II og III), der vedrører standarder for human fældefangst og afprøvning af fældefangstmetoder.

⁽¹⁾ KOM(2004) 532 endelig.

3.4 Forslaget understreger, at medlemsstaterne har mulighed for at gennemføre strengere regler på området, og at EU-forordningen fra 1991 om forbud mod anvendelse af rævesakse stadig gælder. Gennemførelsen og håndhævelsen hører under medlemsstaternes og deres kompetente myndigheders ansvarsområde. Da forslaget ikke indeholder nogen EU-budgetpost, skal medlemsstaterne selv afsætte midler til dækning af de hermed forbundne omkostninger.

II BEMÆRKNINGER

4. Anvendelsen af termen »standarder for human fældefangst«

4.1 Efter EØSU's mening er anvendelsen af termen »human«⁽²⁾ i forslaget problematisk. I artikel 2 defineres »fældefangstmetoder«, men der gives ingen definition af »standarder for human fældefangst«. Faktisk erkendes det i præamblen i aftalen (som forslaget har hentet inspiration i), at der ikke findes internationale standarder for fældefangst, og ordet »human« forbindes generelt med standarder, som skal »sikre dyr, der fanges i fælder, et tilstrækkeligt velfærdsniveau«.

4.2 Da aftalen blev forhandlet, bemærkede Kommissionens Videnskabelige Veterinærkomité⁽³⁾, at standarderne i teksten ikke kunne defineres som værende »humane« (som understreget tidligere), idet den tid, der maksimalt måtte gå, før dyret blev følelsesløst, lå langt over det, der kunne accepteres (øjeblikkelig død). Der blev lagt særlig vægt på druknefælder, da det blev anslået, at der kan gå op til 15 minutter, inden semiakvatisk pattedyr, der er fanget under vand, dør.

4.3 EØSU anbefaler derfor, at ordet »human« erstattes af et andet og mere passende ord i den endelige udgave af EU-lovgivningen, i hvert fald indtil standarderne for fældefangst opfylder ovennævnte krav.

⁽²⁾ I februar 1994 besluttede arbejdsudvalget under ISO (Den Internationale Standardiseringsorganisation) til behandling af standarder for human fældefangst at slette ordet »human« fra standardernes titel. Det blev på samme møde besluttet at slette alle henvisninger til »human«. Det var ikke muligt at nå til enighed om standarder for fældefangst i ISO's regi. Under forhandlingerne i ISO understregede europæiske dyrlæger, at enhver form for aflivning af dyr, der varede mere end 15 sekunder, ikke kunne betegnes som human, og at undervandsfælder helt klart ikke kunne komme på tale. Disse vigtige punkter m.fl. blev ikke taget med i overvejelserne, da aftalen blev endeligt fastlagt. Det blev konkluderet i Kommissionens Videnskabelige Veterinærkomité's udtalelse (1994), at for at en dræbende fælde kunne betragtes som »human«, skulle den gøre dyret følelsesløst øjeblikkeligt, og at der skulle lægges mere vægt på udformningen af fælderne for tage hensyn til dyrearter, der ikke er mål for fangsten, og undgå at fange eller skade dem. Komitéen konkluderede, at omfanget af kvæstelser ikke kunne accepteres som et udtryk for, hvor »human« en given foranstaltning måtte være, idet der ikke var videnskabeligt grundlag herfor.

⁽³⁾ Udtalelse fra den videnskabelige komité under CITES-forordningen, 1995: Den videnskabelige komité's udtalelse, Generaldirektoratet for landbrug, 1994.

5. Fælder

5.1 Forslaget omfatter to typer fælder: dræbende fælder og fastholdende fælder. De standarder, som forslaget fastsætter med hensyn til de dræbende fælder, lever tydeligvis ikke op til de videnskabelige standarder, som Fællesskabet har fastlagt. De tilråder øjeblikkelig død eller en tolerancetærskel på maksimalt 30 sekunder, inden døden indtræffer. Hvad angår de fastholdende fælder (fælder, der anvendes til at fange dyr levende), giver forslaget ingen specifikationer ej heller definitioner af, hvilke formål fastholdelsen af dyrene tjener. Desuden fastsætter forslaget ingen standarder for velfærd i forbindelse med aflivning af fastholdte dyr. Det betyder, at hvis et dyr fanges i en fastholdende fælde og efterfølgende aflives, findes der ingen regler for den metode, der anvendes til at aflive dyret med.

Endvidere sikrer forslaget ikke, at autoriserede fældefangstmetoder ikke utilsigtet afliver eller fastholder dyrearter, der ikke er mål for fangsten. Standarder for fældefangst bør sikre, at risikoen herfor i videst muligt omfang minimeres.

6. Afprøvning

6.1 Forslaget fastsætter tekniske bestemmelser om afprøvning af fældefangstmetoder, der ikke udelukker brugen af levende dyr. Der fastlægges minimumskrav for både afprøvning i indelukke og i marken. Endvidere kan prøver, som en af aftalens parter har foretaget, anerkendes af de andre parter.

6.2 For at resultaterne kan få gyldighed, bør prøverne dog foretages under de samme forhold, som fælderne er beregnet til at skulle anvendes under. De parametre, der er baseret på resultaterne af afprøvning i indelukke, kan derfor ikke anvendes til vurdering af vildtlevende dyrs velfærd. Som følge af ovenstående forklaringer bør afprøvning med dyr slet ikke finde anvendelse — kun de allerede tilgængelige computersimuleringer bør tages i betragtning.

7. Undtagelser

7.1 Forslaget anfører en lang række mulige undtagelser, som kan underminere hele dets anvendelsesområde, hvis de gennemføres. EØSU mener, at undtagelser, der vedrører den offentlige sikkerhed samt menneskers og dyrs sundhed, bør tillades. **I dette tilfælde skal de offentlige myndigheder omgående informere og rådføre sig med de brugere (fx landmænd), der arbejder på steder, hvor sådanne problemer optræder.** EØSU har nogen betænkeligheder med hensyn til forslagens øvrige undtagelser.

7.2 I betragtning af hvor svært det er at gennemføre et effektivt overvågnings- og håndhævelsessystem i naturen, hvor fangsten finder sted, vil Kommissionens foreslåede undtagelser (bortset fra ovennævnte) kun bidrage til at underminere gennemsigtigheden og ansvarligheden mellem aftalens parter.

8. Pelsjægere

8.1 Ifølge forslaget skal certificering og pelsjægers oplæring sættes i system. Licensering er dog ikke omfattet, og kontrollen med pelsjægeres fældefangstmetoder er overvejende uanvendelig, idet den ville skulle udføres i naturen. EØSU henstiller, at der opstilles et detaljeret licenseringssystem til harmonisering på EU-niveau.

9. Certificering

9.1 Kommissionens forslag uddelegerer certificeringen af de anvendte fældefangstmetoder til medlemsstaterne og foreskriver, at medlemsstaterne gensidigt anerkender denne certificering.

Selv om dette system kan gennemføres på tilfredsstillende vis i EU, bør der også fastlægges et internationalt certificeringssystem. Faktisk bør der indføres både et standardcertificeringssystem og et sporingssystem mellem aftalens parter. Dette ville bidrage til at sikre gennemsigtighed og en effektiv gennemførelse af aftalen.

10. Sanktioner

10.1 Kommissionens forslag nævner en mulig anvendelse af administrative sanktioner ved overtrædelse af lovgivningen. Da nogle EU-medlemsstater anvender straffeloven ved overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen, anbefaler EØSU, at sanktionerne iværksættes i henhold til de nationale systemer.

11. Konklusioner

11.1 EØSU mener ikke, at de standarder for human fældefangst, som forslaget omfatter, bør defineres som humane, da de udelukkende gengiver standarderne i aftalen. Aftalens standarder er blevet vurderet til at ligge under eksisterende dyrevelfærdsstandarder i EU-lovgivningen. EØSU anbefaler derfor, at ordet human erstattes med en mere passende term i den endelige udgave af lovgivningen.

11.2 Hvad angår fælder, mener EØSU, at det kun er dræbende fælder med øjeblikkelig virkning, der bør tages i betragtning, og at anvendelsesområdet for brugen af fastholdende fælder skal fastlægges nærmere. Endvidere skal der så vidt muligt i overensstemmelse med dyrevelfærdslovgivningen opstilles regler for de metoder, der anvendes til at aflive dyr, som er blevet fanget i en fastholdende fælde.

11.3 Efter EØSU's mening bør druknefælder forbydes, idet Kommissionens Videnskabelige Veterinærkomité har vurderet, at det er en grusom metode at aflive dyr på, da den indebærer, at dyret kvæles langsomt under vandet.

11.4 EØSU bemærker, at selv om forslaget medtager bestemmelser om afprøvning af fælder, findes der intet videnskabeligt grundlag for anvendelse af parametre for vildtlevende dyr, som er baseret på prøver, der er udført i indelukke. EØSU anbefaler derfor, at der overhovedet ikke anvendes dyr i forbindelse med prøverne, og at det i stedet er tilgængelige computersimuleringer, som finder anvendelse.

11.5 EØSU mener, at de fleste af de undtagelser, som forslaget medtager, kan give aktørerne på området mulighed for i visse tilfælde at slippe helt uden om lovgivningen, og anbefaler derfor, at de undtagelser, som de offentlige myndigheder skal tage i betragtning, skal vedrøre den offentlige

sikkerhed samt menneskers og dyrs sundhed. Dette er meget vigtigt set i lyset af, at det er svært at gennemføre kontrol og overvågning i naturen.

11.6 Efter EØSU's mening bør der indføres et gennemskueligt licenseringssystem for pelsjægere i EU. Forslaget uddelegerer fuldstændigt oplæringen og krav til licensering af pelsjægere til medlemsstaternes myndigheder. EØSU frygter, at dette vil føre til et ikke-harmoniseret system, hvorved det ikke kan garanteres, at der bliver indført velfærdsstandarder i EU.

11.7 EØSU mener, at der skal gennemføres et effektivt certificerings- og sporingssystem mellem aftalens parter for at sikre en effektiv gennemførelse.

11.8 EØSU anbefaler, at der iværksættes sanktioner i henhold til national dyrevelfærdslovgivning ved overtrædelse af den foreslåede lovgivning.

11.9 EØSU anbefaler, at tidsplanen for gennemførelse af bestemmelserne i forslaget strammes. Ifølge forslaget skal fælder være i overensstemmelse med de foreslåede standarder fra 2009 og fældefangstmetoder fra 2012. EØSU mener, at samtlige bestemmelser bør gennemføres hurtigst muligt.

Bruxelles, den 16. december 2004

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
